

YHDENVERTAISUUS

VALTUUTETTU

DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OYTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntöne 22.11.2016; STM075:00/2011

Yhdenvertaisuusvaltuutettu lausuu asiassa vasta määräajan jälkeen, koska sosiaali- ja terveysministeriö ei ollut pyytänyt valtuutetulta lausuntoa asiassa.

Henkilöllisyyden todentamisesta

Lakiluonnoksen 39 §:n mukaan henkilöllisyys tulisi vaadittaessa todistaa poliisiviranomaisen myöntämällä ajokortilla, passilla tai henkilökortilla. Ajokortit ja vaihdetut ajokortit myöntää nykyisin liikenteen turvallisuusvirasto, Trafi.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun työssä on noussut esille se, että alkoholi-lain anniskeluikärajasta johtuvan iän varmistamisesta on aiheutunut muitakin vaikutuksia, jotka eivät liity anniskeluikärajaan. Tietyt ravintolat vaativat henkilöllisyyden tarkistamista muiltakin kuin nuorehkoilta näyttäviltä henkilöiltä anniskeluikärajaan viitaten. Varsinkin ulkomaalaisilta henkilöiltä tarkistetaan henkilöllisyys ravintolan ovella, vaikka henkilön täysi-ikäisyydestä ei pitäisi olla epäselvyyttä. Näissä tilanteissa on kokemuksemme perusteella hyvin usein kyse syrjinnästä. Yhdenvertaisuusvaltuutettu korostaa, että tässä yhteydessä keskeistä on nimenomaan henkilön iästä varmistuminen, eikä kyse ole sellaisesta henkilöllisyyden todentamisesta kuin esimerkiksi pankkiasioinnissa on tarpeen. Pankeilla on lainsäädännön nojalla huomatt-

tavasti tiukempi velvollisuus henkilöllisyyden todentamiseen kuin ravintolalla. Mikäli ei ole perusteltua syytä epäillä henkilön olevan alaikäinen tai nuorempi kuin ravintolan asettama ikäraja edellyttää, ei iän todentamiselle ole perusteita.

Lain perusteluissa olisi tarpeen mainita, että hyväksytyjä henkilöllisyystodistuksia eivät ole ainoastaan Suomen viranomaisen myöntämät todistukset, vaan ulkomaisten viranomaisten myöntämät voimassaolevat passit/henkilöllisyystodistukset tulee niin ikään hyväksyä samoin kuin muukalaispassi tai pakolaisen matkustusasiakirja, mikäli henkilö voidaan niistä tunnistaa ja todistuksesta ilmenee henkilön ikä. Vaihdetujen ajokorttien osalta on huomattava, että nykyisin vaihdettua ajokorttia haettaessa hakijan on esitettävä henkilöllisyystodistuksena joko passi tai muu virallinen henkilöllisyystodistus.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun näkemys on, että lakiluonnoksen 39 §:ssä ei tulisi rajata iäntodistamista vain nyt esitettyyn ajokorttiin, passiin tai henkilökorttiin. Esitys on kohtuuttoman tiukka ja asettaa nuoret tai nuorelta näyttävät henkilöt, joilla ei ole ajokorttia, passia tai henkilökorttia muita epäedullisempaan asemaan. Tällöin kyse voi olla väkivoimasta ja syrjinnästä ja ristiriidasta perustuslain 6 §:n kanssa. Esimerkiksi turvapaikanhakijoilla ei välttämättä ole mahdollisuutta saada kyseisiä asiakirjoja. Turvapaikkahakuprosessi voi kestää useammankin vuoden eikä henkilö pääse Suomessa tuona aikana ravintolaan, koska kuten edellä esitettiin, anniskeluikärajan vaikutukset ovat varsinaista alkoholin anniskelua laajempia.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu haluaa myös muistuttaa, että yhdenvertaisuuslain 5 §:n mukaan viranomaisella on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Kirsi Pimiä